

Hudební pedagogika 1, 2

Doporučený ročník 1. Mgr. navazujícího studia;

Forma: přednáška ZS; seminář LS;

Zakončení: zápočet ZS; zkouška LS

Požadavky k zakončení předmětu:

zimní semestr – zápočet za výběr jednoho až dvou témat ke zpracování v letním semestru

letní semestr – předložení písemných tezí vybraných témat ze zimního semestru v rozsahu 1 – 2 normostrany (NS), písemný test.

Garant a přednášející: prof. PaedDr. Jiří Luska, CSc.

Základní charakteristika předmětu: Disciplína je zaměřena na vytváření kompetencí studenta teoreticky reflektovat hudebně vzdělávací realitu v její komplexnosti.

Cíle: Studenti budou po absolvování předmětu schopni:

- pojmenovat základní hudebně pedagogické pojmy jednotlivých tematických oblastí,
- vysvětlit postavení hudební pedagogiky v systému muzikologických disciplín,
- charakterizovat nejvýznamnější hudebně pedagogické teorie a jejich představitele,
- charakterizovat systematiku hudební pedagogiky, rozlišit kognitivní a sociální aspekty hudebnosti,
- posoudit endogenní a exogenní vlivy intencionální a funkcionální hudební edukace,
- pojmenovat významné hudební instituce všeobecné, specializované a profesionální hudební výchovy.
- charakterizovat jednotlivé složky hudební edukace a jejich typické znaky v rámci všeobecné hudební edukace,
- rozlišit kognitivní a sociální intervencí v jednotlivých složkách hudební edukace.
- vysvětlit postavení hudební pedagogiky v dějinách hudební kultury,
- charakterizovat a srovnat nejvýznamnější hudebně pedagogické koncepce a jejich představitele,
- charakterizovat specifika hodnocení v hudební edukaci,
- rozlišit charakteristické rysy vlivu širšího společenského kontextu na hudební kulturu a hudební edukaci,
- charakterizovat typy hudebně pedagogických kodifikačních materiálů.

Témata:

1. Hudební pedagogika v systému muzikologie. Formování hudební pedagogiky jako vědního oboru.
2. Oborová systematika hudební pedagogiky, komparace pojetí. Předmět, cíle a úkoly hudební pedagogiky.
3. Vztahy pedagogiky, estetické a hudební výchovy. Vztah hudební pedagogiky, pedagogických, psychologických a sociologických věd.
4. Funkce hudby ve společnosti. Funkcionální a intencionální hudební výchova.
5. Hudební kulturní dědictví jako edukační fenomén.
6. Vývoj a současný stav HV jako předmět hudební pedagogiky.
7. Specifičnost osvojování hudby z hlediska hudební pedagogiky.
8. HV jako specifický typ hudební a pedagogické komunikace.
9. Hudebně vzdělávací a výchovné instituce.
10. Hudebnost jako hudebně pedagogická kategorie. Hudební potřeby, zájmy a postoje a problematika motivace ve školní hudební výchově.
11. Složky hudební výchovy. Typy hudebních činností.
12. Vokální intonace a imitace a jejich aplikace v hudební edukaci. Intonační metody (solmizace, číselná metoda, Doležil, Battke, Lýsek, Daniel).
13. Hudebnost a zpěvnost. Pěvecké dovednosti jako generalizující edukační problém. Esteticko-výchovná práce s písní v hudební edukaci. Jednohlasý a vícehlasý zpěv.
14. Poslech hudby v hudební edukaci. Specifika a historie tzv. výchovných koncertů.
15. Instrumentální činnosti v hudební edukaci. Hudebně naukové učivo a jeho pojetí ve všeobecné a specializované hudební edukaci.
16. Princip improvizace jako prostředek rozvoje kreativity. Elementární komponování ve všeobecné a specializované hudební edukaci. Hudebně pohybové a taneční prvky ve všeobecné a specializované hudební edukaci.
17. Hudebně výchovná koncepce C. Orffa, E. J.- Dalcroze.

18. Hudebně výchovná koncepce Z. Kodálye. Hudebně výchovná koncepce S. Suzukiho.
19. Olomoucký hudebně výchovný model L. Daniela. Jesenický model HV a pojetí I. Krškové, Potštát.
20. Formování pedagogického myšlení v antice a ve středověku.
21. Období renesance a reformace a jejich význam v dějinách hudební pedagogiky. J. A. Komenský a J. Blahoslav, jejich přínos současné hudební pedagogice.
22. Hudební výchova v 18. a 19. století. Hudební výchova jako součást a nositel národně obrozenských snah.
23. Hudební výchova od 3. třetiny 19. století a v meziválečném období.
24. Hudební výchova od roku 1945 do roku 1989.
25. Hudební edukace od roku 1989 do současnosti.
26. Vývoj podpůrných a kodifikačních dokumentů (učebnic, metodických materiálů, učebních plánů, osnov, curriculum).
27. Média a školní hudební edukace. Hudebně edukační organizační struktury v domácím a mezinárodním kontextu. Hudební kulturní dědictví jako edukační fenomén.
28. Hudebně pedagogický výzkum, témata, metody.

Základní studijní literatura:

- BURLAS, L. *Teória hudobnej pedagogiky*. Prešov: Prešovská univerzita, 1997.
- FUKAČ, J. - TESAŘ, S. - VEREŠ, J. *Hudební pedagogika: koncepce a aplikace hudebně výchovných ideí v minulosti a přítomnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2000.
- GAUSSE, F. *Počátky moderních proudů v naší hudební výchově*. Praha: Supraphon, 1975.
- GREGOR, V. - SEDLICKÝ, T. *Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku*. Praha: Supraphon, 1973.
- HOLAS, M. *Hudební pedagogika*. Praha: Nakladatelství AMU, 2004.
- HELPERT, V. *Základy hudební výchovy na nehudebních školách*. In Helfert: *O hudební tvořivosti*. Praha: Supraphon, 1970.
- Hudební pedagogika a výchova – minulost, přítomnost, budoucnost. Olomouc: Vydavatelství UP, 2004
- LÉBL, V. - POLEDŇÁK, I. a kol. *Hudební věda II*. (kapitola Hudební pedagogika). Praha: SPN, 1988.
- POLEDŇÁK, I. *Hudebně pedagogické invence*. Praha: Univerzita Karlova, 2005.
- VÁŇOVÁ, H. - SKOPAL, J. *Metodologie a logika výzkumu v hudební pedagogice*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2002.

Doplňující studijní literatura:

- COLWELL, R., RICHARDSON, C. (Eds.) *The New Handbook of Research on Music Teaching and Learning*. New York: Oxford University Press, 2002.
- LUSKA, J. K vývoji vztahů české hudební pedagogiky k nonartificiální hudbě. In: *Hudební věda a výchova 5*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990, s. 95 – 105.
- LUSKA, J. Vybrané otázky srovnávací hudební pedagogiky. In: *Hudební věda a výchova 10*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, s. 83 – 88.
- LUSKA, J. – HLAVAČKA, M. K proměnám komparativní hudební pedagogiky. In: *Hudební věda a výchova 10*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, s. 73 – 81.